

GAZETA NARODOWA Y OBCA.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. TACIT.

Z WARSZAWY WE SRZODĘ DNIA 5. STYCZNIA ROKU 1791.

Na Seffyi Seymowej dnia 31. Grudnia, PP. Marzał kowie, złożyli u Tronu powinszowanie, nowe następującego roku; a Senat, Ministerium, i Stan Rycerski przystąpił do pocatowania Ręki J. K. Mości. Król Jmość oświadczył: że ten dowód przychylności i życzliwości Stanów Seymujących, z nayszczelnym sercem rozrzewnieniem przyjmuje; że te dni i momenta, które mu Opatrzność zamierzyła, pragnie dzielić, z Seymującemi Stanami na uszczęśliwienie tej Ojczyzny, z której łona do Berta jest powołany. P. Mar: Seymowy wniosł rozpoczęty już projekt porządku Seymowania; w ciągu którego, podniesiono znowu materyą kary, na biorących pensye zagraniczne, oraz sposobu pewnego doniesienia onych. W tym miejscu przekładano: że Stany Seymujące, z równą troskliwością radzić powinny, tak o ukaraniu złych obywatelów, iak i o obronie niewinnych od oczernienia. Z tego powodu, P. Suchodolski Kasztel Rademski wniosł do projektu dodatek: = *Ażeby Autorowie pism bezimiennych i krzywdzących sławę, dochodzeni byli i ukarani za równo z Drukarniami i Przedawcami onych.*

Na Seffyi dnia 3. Stycznia. Z woli prawa, o porządku Seymowania zapadłego, które liczbę osób Deputowanych do Konstytucyi podwoioną mieć chce, nominowani z Senatu i Stanu Rycerskiego, wykonali przysięgę.

Prawo porządku Seymowania, iako zupełnie już ukończone; przez deputowanych do Konstytucyi podpisane zostało.

P. Dłuski Starosta Łukowski, a Posel Lubelski, wniosł projekt, tit: *Wyznaczenie Deputacyi do zbioru praw sądowniczych i ułożenia Codicis Judicarii.* Radzi ten projekt, ażeby prawa, osobno Cywilne, a osobno Kryminalne, zebrane były. Tudzież: ażeby też Deputacya, zasięgała rady i światła, tak u wszystkich Jurysdykcyi Kraiowych, iako też i obywatelów, w prawie powszechnym i Kraiowym biegłych; a to końcem skutecznego zaradzenia przypadkom, prawami nieobiętym, i skrócenia procesu Sądowego.

Nakoniec przystąpiono do materyi pensyi zagranicznych, i wzięto do decyzji projekt oddzielny, z różnych dodatków, popraw, i odmian ułożony. Xie Mar: Konf: Litewskiego, przelożywszy krótko potrzebę prawa takowego, radził: ażeby decyzyą projektu tego nie odwlekano: ażeby wszystkie jego punkta zaraz decydowane były, gdyż tego, dobro i sława Narodu, oraz osób Seymujących wyciąga. — A że takie było powszechne całego Seymu życzenie, zwłaszcza po kilkakrotnym J. K. Mości głosie, projekt cały przez jednomyślną zgodę, w prawo zamienionym został; które, dla wiadomości powszechnej, co do słowa podajemy.

Ktoby był przekonany, od początku Seymu niniejszego, o branie od Potencyi zagranicznych pieniędzy, ten ma być śmiercią karany; wyjąwszy jednak osoby, którym, przez dekreta, summy są przyśądzone; albo przez wzgląd wysługi w Woysku zagranicznym, lub innej za przeszłego Królów naszych panowania potożoney, dotąd pensye opłacaia się; tudzież bonifikacye, za zabrane kordonami dobra, lub intraty komużkolwiek, z Duchownych, bądź świeckich, zareczony: a każdy Szlachciec osiadły, crimine non notatus, może być o to delatorem, i przez doniesienie Instygatorom Narodowym o tym oświadczyć; a Instygatorowie, po doniesieniu, sprawę niezwłocznie w Sądach Seymowych wraz z delatorem obowiązani popierać. Jeżeli delator ten, pewnemi i iasnymi dowodami występkę dowiedzie, osmą część fortuny oskarżonego, przez Sąd sobie wyznaczoną, odbierze; jeżeli zaś niedowiedzie, takż samą karą śmierci, iakiej na obwinionym poszukiwał, karany być ma. Te zaś osoby, które z powodu wysługi w woysku, biorą pensye, tudzież i te, które z przyczyny zabranych Kordonami dobr i intrat, mają sobie zareczony bonifikacye, dla zawiadomienia zwierzchności Kraiowej, powinni będą, w przeciągu trzech miesięcy, intabulacye takowych pensyi i indemnizacyi z wyrażeniem wielości, oraz powodów, także czasu, do którego te zareczenia służą, w księgach Grodzkich, każdy respective swego Powiatu, z wyrażeniem swych imion i przezwisk, uczynić, i te intabulacye, do Laski Seymowej przestać.

„ Z Pawłowa dnia 7. Grudnia. List JX. Brzostowskiiego, go, Ex-Referendarza Litewskiego, do Xiecia Sapiehy Marzałka Konf: W. X. Litt.

Włost Pawłowska, wolna, i mająca już tyle oświeconia, iż poznaie czas terażniejszy uszczęśliwiający Naród Polski, a w tym i siebie widząc, postanowiła dnia 25. Listopada, obchodząc pamiątkę Koronacyi Naysławniejszego Króla i Pana Mitt: składkę uczynić na dwie armaty trzy funtowe kalibry, i ofiarować do Artyleryi W. X. Litt: wyznaczysz termin od daty terażniejszej za lat dwie. O czym gdy mam honor JO. W. Xiecy Mości Dbrowi donieść, zanoszam nayspokorniejszą prozbę za tą wierną i pracowitą garstką Ludu, aby Naysławniejsze Stany Rpltey łaskawie przyjąć raczyli tę ofiarę, acz szczupłą, lecz z przywiązania do swej oyczyzny pochodzącą. Jestem z powinnym uszanowaniem.

Z Bukaresztu d 8. Grudnia. Baron Herbert Posel pełnomocny Cesarzski na Kongres z Portą Ottomaną, i Kawaler Keith Posel Angielski na tenże Kongres, już mineli Krajowe. Posel Króla Jmci Pruskiego Mar: *Lucchesini stanął w Szysławie.* O przyjęciu jego przez Pełnomocników Tureckich, następujące mamy opisanie. Skoro tylko pomieniony Posel dowiedział się, iż mieszkanie jego już było przygotowane, 3go Grudnia ruszył się z Bukaresztu, i 4tego wieczorem stanął we wsi Simnica, położonej

łożony na lewym brzegu *Dunaju*, przeciwko *Szysłowa*, uwiadomił o przyjeździe swoim *Dragomana* czyli tłumacza *Pangali*, i nazajutrz o godzinie 11 tej z rana przyjeżdżał przez *Michmandara* czyli *Kommissarza Porty* wraz z tłumaczem *Pangali*, którzy przybyli dwoma batami przykrytymi; dla *Possy* i dworu jego wiele innych łodzi przyszło po karęty i bagaże. Dwa baty przykryte miały na sobie po 3. armaty i wartość złożoną z *Janczarów* dla tegoż *Possy*. Wsiadając na baty i przybierając na drugą stronę, był powitany u brzegu *J.P. Lucchesini* trzykrotnym wystrzeleniem z armat, i na drugiej stronie *Dunaju* w *Szysłowie* zastał pierwszego tłumacza *Porty* Pana *Muraso*, który go witał imieniem *Reis Effendego Mukupsi* obozu, i *Molli z Meki*, którzy wszyscy trzej są Pełnomocnikami *Porty* na *Kongres*. Wsiadłszy potym na konia *Reis Effendego* zaprowadzony był do przedniejszego w mieście domu, gdzie już czekał na niego *Testedar*, czyli wielki *Podskarbi*, który sprawuje tam urząd wprowadzającego *Possów*. Minister ten oświadczył *J.P. Possowi* Pruskiemu imieniem trzech Pełnomocników ukontentowanie z przybycia jego, oświadczył oraz, iż *Porta* pokłada wszystkie swoje nadzieje i wsparcie na szczerym sprzymierzeniu swoim *Królu* *Jmci* Pruskiemu. Przyniesiono potym konfitury, kawę, sorbet i wonie, i po pół godziny odpoczynku pomieniony *Poseł* odprowadzony był w liczny poczet ludzi konnych aż do przeznaczonego sobie mieszkania, gdzie *Testedar* został, poki słyść się nie dały armaty w zepłutym zamku *Szysłowa*. — Skoro *Testedar* odjechał, *Margrabia Lucchesini* wysłał podług zwyczaju *Konfiliarza* *Legacyi* Pana *Tarack* z tłumaczem *Pangali*, z powitaniem imieniem swoim *Reis Effendego*, z doniesieniem mu o swoim przybyciu i chęci poznania się z nim iak najszybciej. — *Reis Effendi* przyjął mile bardzo *P. Taraka*, zlecił mu oświadczyć Pełnomocnikowi Pruskiemu ukontentowanie swoje, iż *Poseł* prawdziwego *Porty* *Sprzymierzenia*, stanął najszybciej na miejscu *Kongressu*, przydał oraz, iż ufność i wdzięczność *Porty* za starania *Króla* *Jmci* Pruskiego około iey dobra, były najwyższe. W godzinę potym pierwszy tłumacz *Porty* przybył z podziękowaniem imieniem *Reis Effendego* za przysłanie *Sekretarza* *Legacyi*, z przeproszeniem, iż wygodniejszego mieszkania dla *Possy* znaleźć nie można było, tudzież z zaproszeniem Pełnomocnika Pruskiego na dzień następujący na konferencyę z Ministrami *Tureckimi*. Nim wyszedł, ofiarował *Jmci* *Panu Possowi* podarunki zwyczajne w konfitekturach i owocach. Przygotowania, które poczyniono w mieszkaniach Pełnomocników mających się zjechać na *Kongres*, są tak dobre, iak tylko zabudowanie lichego miasteczka *Tureckiego* dozwolić może. Sprawdzono kobierce i sofę z *Szysłowa* do przyozdobienia izdebek, siedm stop wysokości, a dziewięć długości mających. Miasteczko *Szysłowa* położone jest w ciśnie między górami; drogi w teraźniejszej porze roku są nieprzebyte i piechotą i w pojeździe; trzeba zatył będzie ijechać konno do sali konferencyonalnej. Wkrótce *Reis Effendi* wysłać ma do *Barona Herberta* list, zapraszający go na *Kongres*, i wszyscy Pełnomocnicy przyjeżdżać będą iakim tym sposobem, iaki tu został opisany.

Reszta Konwencji Cesarza Rzymskiego z Stanami Belgickimi

4to. Cesarz Rzymski polegając na obywatelstwie i waleczności, któremi naród zagrzany, szedł zawždy ku obronie swej oyczyzny, bierze na siebie obowiązek najsurowszy, nie brać nigdy rekrutów, tylko za zwołaniem Stanów, kiedy tego potrzeba wyciągać będzie.

5to. Pokładając równie ufność swoją w miłości narodu, i w szlachetnych jego usiłowaniach ku wsparciu monarchii; równie podchlebiając sobie, iż po skończonych dzisiejszych zamieszaniach, Cesarz i Nascępy Jego doznawać będą tychże samych przywiązania dowodów, których poprzednicy jego, a szczególnie Cesarzowa *Marya Teresa*, doznawała w setnych okolicznościach: Jego Cesarzka Mość obowiązując się nie nakładać nigdy podatków na kraj, pod jakimkolwiek bądź pozorem, bez wyraźnego Stanów zezwolenia.

6to. Cesarz ogłosił, iż wszystkie urzędy sędziów rad wyższych sprawiedliwości, będą niewzruszonemi, i potwierdzi nieodwołalnie to wszystko, co *Konstytucye* i *Jurisprudencja* każdej prowincyi ustanowiły w tej mierze.

7mo. Dyploma przez *Karola VI.* wyższym trybunałom nadane, Cesarz do dawnej swej mocy powraca, i chce, aby to było punktem *Konstytucyjnym*.

8vo. Lubo w *Konstytucjach* i przywilejach większej części Prowincyów nie ma nic wyrażonego o radzeniu się Stanów i Trybunałów względem praw ogłaszać się mających; Cesarz Rzymski jednak przedsięwzięcie odtąd radzić się Stanów i Trybunałów, ile razy rzecz będzie o jakim prawie nowym i powszechnym. Jego Cesarzka Mość przedsięwzięcie równie wysłuchać Stany, w znaczniejszych odmianach, któreby nastąpić mogły w trwających teraz celnych taryffach.

9no. Jego Cesarzka Mość porozumie się z Stanami względem środków ustanowienia, przez zwyczajne prawodawstwa drogi, ordynacyi penalnej w materyach celł, tudzież względem oddania *Delegacyi* Trybunału wyższego każdej prowincyi, prawa wniescia w te materye.

10mo. Ponieważ rzeczą jest najważniejszą zagruntować ufność ku formie rządu, Jego Cesarzka Mość powroci organizacye Rządu i Izby Skarbową (*chambre des comptes*) w ten sam sposób, iakim były pod panowaniem Cesarzowej *Maryi Teresy*, mianowicie co się tyczy Rad Stanu i Skarbu, zachowując sobie atoli niesprzeczne prawo uczynienia w nich odmian, które okoliczności potrzebnymi czynićby mogły; w czym starać się będzie stosować się do powszechnego życzenia, nie oddalając się nigdy od organizacyi Rządu i *Konstytucyi*.

11mo. Najwyższy *Kommandant* wojska i Minister pełnomocny, będą pod rozkazami i dependencją Gubernatorów generalnych. Gubernatorowie Wojskowi w *Brabancji*, złożą zwyczajną przysięgę w ręce generalnych Gubernatorów. Jego Cesarzka Mość spodziewając się, iż gdy zamieszania dzisiejsze uspokoją się, żaden już pozor nie zostanie do wzniecenia nowych; (ten albowiem przypadek byłby jedynym, gdzie użycie sił wojskowych byłoby nieodbitnie potrzebne na utrzymanie spokoyności publicznej i wykonanie praw) Cesarz ustanawia za niewzruszone prawo, iż od momentu, iak się powróci porządek i spokoynosc, wojsko używanym nigdy nie będzie przeciw obywatelom, chyba dla utrzymania dekretów sądowych, i na rekwiżycye Trybunałów i Magistratów.

12mo. Oddanie sprawiedliwości cywilnej i kryminalnej, gdy jest jedynym z obiektów, najbardziej obchodzących święte prawo, które ma naród, do wolności i do prawnej własności; Jego Cesarzka Mość, gdy sobie zakłada iak najmocniej ustanowić między sobą i reprezentantami ludu, doskonałą zgodę w tym wszystkim, co tylko dążyć może do pomyślności i bezpieczeństwa publicznego, przyrzeka wysłuchać przełożenia Stanów względem odmian, które potrzebnymi będą do poprawy zwyczajów i sposobów oddawania sprawiedliwości; przyrzeka także nie

że nie odmienić w porządku Jurydykcyow, bez zgody i zezwolenia Stanow.

13tio. Ze rzeczą jest niepodobną w warunkach zawieranych, tak jasno sens ich oznaczyć, ażeby się czasem wątpliwe nie wydarzyły przypadki, podpadające trudnym tłumaczeniom; dla zapobieżenia wszelkim ząsćciom między panującym i narodem, Jego Cesarzka Mość przyrzeka, iż we wszystkich przypadkach, gdzieby zachodziły wątpliwości lub trudności nad znaczeniem iakiegokolwiek artykułu Konstytucyi, iedney lub drugiey prowincyi, wyznaczeni będą Kommissarze z strony Jego Cesarzkiej Mości; i że Stany prowincyi, którą trudność ta tyezyć się będzie, wyznaczą z swojej strony w równey liczbie Kommissarzow, dla wytłumaczenia się i porozumienia; że doniesiono będzie Jego Cesarzkiej Mości o skutkach tych Konferencyi, i że w przypadku, gdzieby trudności zaspokoionemi być nie mogły przez Kommissarzow, Jego Cesarzka Mość z iedney strony, Stany zaś z drugiey, wyznaczą w równey liczbie kilka osób bezstronnych i niezobowiązanych żadną przysięgą, i że i Jego Cesarzka Mość i Stany, zupełnie się zdadzą na decyzją tych arbitrow.

IV. Król Pruski, Wielkiej Brytanii, i Stany Hollenderskie ziednoczonych prowincyi gwarantują nayuroczyjszym sposobem Jego Cesarzkiej Mości i następcom iego, własność prowincyow Belgickich, ziednoczonych teraz pod iego panowaniem, iako Kray ieden i nierozdzielny od państw Domu Austriackiego w Niemczech, rządzony podług Konstytucyi, Przywileiów, i prawnych zwyczajów, wyrażonych powyżej w artykułach I. i III. równie też Mocarstwa wzwyż wymienione gwarantują zachowanie, i zupełne używanie Konstytucyi, Przywileiów, i prawnych zwyczajów, wyrażonych w tychże artykułach.

Zamiana ratyfikacyi terażniejszey Konwencyi, w dobrej i przyzwoitey formie, nastąpi po dwóch miesiącach, lub prędzey, iezeli być może.

Na wiare tego, My podpisani, Ministrowie pełnomocni, podpisaliśmy tę Konwencyą, i pieczęci nasze przyłożyliśmy. W Hadze 10. Grudnia 1790.

Hrabia de Mercy Posel Cesarzki. Hrabia Keller, Posel Pruski. Aukland, Posel J. K. Mei Wiel. Bryt: Van de Spiegel od Stanow Belgickich.

Z Stambułu dnia 20. Listopada. Powietrze, które było w Perze niespokojność sprawiło, ustaie, i czas jest zimny i suchy. Wkrótce spodziewamy się tutaj wiadomości, o zupełnym podpisaniu pokoju w Szysłowie między Portą i Cesarzem Leopoldem; przeciwnie nie ma żadnego dotąd podobieństwa, ażeby między Portą i Moskwą tak prędko przyjść miało do zgody. Z resztą wszystko tu spokojnie.

Z Wiednia 15. Grudnia. Wszystkie pogłoski o odnowieniu wojny z Portą są fałszywe; Reymenta, które na zimowe powróciły stanowiska, otrzymały rozkaz urlopować żołnierzy. Cesarz kazał przygotować dwanaście fan dla Królestwa Neapolitańskiego, którym ten rodzaj rozrywki nie jest znaiomy.

W Szysłowie już odprawiono kilka konferencyi między znajdującymi się tam Ministrami. Spodziewamy się, iż skoro pokoy z Turkami podpisanym zostanie, porty Liworno, Triest, i Fiume, zyskają nowe Przywileie handlowe.

Z Brandeburgii 21. Grudnia. Negocyacye między nami i Imperatorową Ross: zupełnie ustały; przeciwnie Dwor Londyński i Stany Hollenderskie odpowiedziały już na ostatnie oświadczenie Moskiewskie.

7
Z Sztokholmu dnia 14. Grud. General Leütnant Ilgström, nadzwyczajny Posel Rossyjski do Dworu naszego, ma pensyi roczney 20,000. rublów; procz tego 24,000. rublów na trzymienie otwartego stołu; i 15,000. rublów, na oporządzenie domu.

Listy z Stambułu donoszą, iż Wielki Sultan wydał rozkazy do sprowadzenia z Azji, na przyszłą kampanią, 120,000. świeżego woyska.

Z Amsterdamu d. 15. Grudnia. Z Indyi wschodnich pewne odbieramy wiadomości, iż gubernia Angielska w Madras, za pomocą Maratow, uderzyła na niespokojnego Tippu-Saib, i do tego przywiodła go stanu, że już dłużej straszny nam nie będzie; przez ten sposób i kompania Hollenderska, od ciężkiego dla siebie sąsiada, uwolnioną zostanie.

Przy Szeveningen wiatry podniosły pułnocne morze do nadzwyczajney wysokości. Oczekujemy smutnych wiadomości, gdyż wiele barek, i dwóch trupow znaleziono na brzegach Kattwyk.

Z Gibraltaru d. 16. Listopada. Piszą z Tanger, iż Król Hiszpański uwiadomił Cesarza Marokańskiego, że gotow wypuścić na wolność Marokanow, wziętych niedawno w niewolę na Szekach, przez Hiszpanow zabranych. Skoro Cesarz list ten odebrał, rozkazał natychmiast wszystkim więźniom Hiszpańskim pozdeymować kaydany i wolno wypuścić; oświadczył oraz, iż wkrótce wyśle posła do Madrytu, dla zawarcia pokoju i trwałey przyjaźni z Królem Hiszpańskim.

Z Nad-Dunaiu 15. Grudnia. Moskale opanowali małą wyspę, leżącą na Dunaiu przy Izmailowie; na której wyniesione baterye, do twierdzy tej szturmować mają.

Z Londynu d. 14. Grudnia. Parlament Angielski.

Dnia 11. Grudnia w Izbie niższej iwawa sprzeczką była względem zaciagu kompanii niepodległych, nakazanego od Ministrów, w ostatnich sporach z Hiszpanią. General Borgoyne, PP. Fox, Francis, Tarleton, Thompson, mieli ten zaciąg za niepotrzebnie kosztowny. PP. Pitt, Young Sekretarz wojenny, i Phipps, usprawiedliwiali go; i artykuł kosztu wojskowego, również z długiem przeszeli.

Dnia 1. Grudnia. Lord Kinnoul, w Izbie wyższej domaga się o złożenie wszelkich memoriałow i papierow, między nami i Hiszpanią zaszłych, stosownie do przypadku w Nutkasund: Xze de Montrose sprzeciwia się temu wnioskowi, który odrzucony: tenże wnosi adres podziękowania Królowi za szczęśliwe prowadzenie i zakończenie wspomnionej okoliczności z Hiszpanią, poparty przez Lordow Glasgow i Coventry.

Lord Rawdon: Przygotowania wojenne, były cale niepotrzebne, i wydane 4. milliony mogły być ochronione. Właściwym zamiarem tego uzbrojenia, była Pułnoc, i Baltyckie morze, pod pozorem Hiszpanii, któremu niespodziewany pokoy między Rossyą i Szwecyą zagroził. Lord Sydney żartnie z tego mniemania pochodzącego z doniesień gazetowych: dziękuję Bogu, że sam nigdy żadney gazety nie czyta. Lord Porchester gani Konwencyą, przeciwi się wniesionemu adressowi, i żąda przystąpienia do materji dzienney. Margrabia de Lansdown: Myślę, że władza prawodawcza, powinna iak naymocniej wspierać władzę wykonawczą; lecz Ministrowie, którym Król tę powierza, muszą sprawiać się przed władzą prawodawczą z postępowania swego; dziwuję się przeto, że niechęć składać papierow żądanych. Do roku 1787. chwaliłem i broniłem rozporządzenia terażniejszych Ministrów; lecz od tej pory, zacząłem wątpić o ich zdatości i przedsięwzięciu. Zamiaść dania

pomocy aliantowi naszemu, Królowi Szwedzkiemu, wzięli się do negocjowania; i gościnie Europy, okryte zostały Kuryerami naszymi: nie mieliśmy żadnego prawa do brzegów, o które z *Hiszpaniami* spór był toczony; a rana, którą przez ostatnią Konwencyą zadaliśmy dumie *Hiszpańskiej*, niełatwo się zagoi, i za lada okolicznością znowu się zakrwawi: najlepszą rzeczą dla nas w tych przypadkach wydarzyć się mogącą; to jest zniesienie Paktu Familii między *Hiszpanią i Francją*, Ministrowie nieodwrotnie z rąk swoich wypuścili; a *Francya*, która nam chętnie pokój wieczny i stałą przyjaźń ofiarowała, jest teraz mocniej, niż kiedy z *Hiszpanią* złączona; z czego ta, wkrótce korzystać będzie, na pomstę obrażonego przez nas honoru swego: to, cośmy zyskali na *Hiszpanii*, nie zapłaci, przez lat 40. kosztów i zabroienia; a prosty rozsądek mówi, że o kilka tysięcy mil oddległa od nas osada w *Nutkasund*, granicząca z wolnemi *Amerykanami i Moskalami*, przyniesie nam tylko niepożyteczne wydatki: coż więc Ministrowie sprawili? oto, wyjąwszy jeden Dwór *Berliński*, wszystkie Potencje *Europy* odsłreczyli od nas. Rozgniewali *Hiszpanią*, zrazili *Francję*, rozjątrzyli *Rosję*, zaniędbali *Szwecję*, zniechęcili *Danię i Portugalię*; krótko mówiąc: zniszczyli w trzech latach wszystko, co pierwej zrobili. Y na południu niemamy już przyjaciół, oprócz *Deja Algierskiego*, i wątplych związków z *Portą Ottomaną*: zaczynam jestem przeciwko adreśowi &c. P. Grenville odpowiada i chwali czynny Minister. Lord Stormont szczydzi z pożytków, tak bardzo od Ministrów sławionych; te, na tym się kończą, że z innemi narodami, będzie nam wolno, na brzegach wschodnich *Ameryki* dzikie koty łowić. Potym przysłapano do głosów, i adres dziękujący Królowi utrzymał się głosami 71. przeciwko 30.

W Izbie niższej tegoż dnia P. Grey żąda złożenia papierów. P. Pelham go wspiera. P. Fox za tymże wnioskiem długo mówi, i podobnie jak Margrabia *Lansdowne* w Izbie wyższej. P. Pitt przypomina zaufanie, które konieczne pokładać trzeba na Ministrach Stanu; mówi: że złożenie tych papierów, byłoby nieprzyjemne Dworowi *Hiszpańskiemu*; zwłaszcza gdy *Hiszpania* już po Konwencyi, zniósła ciężkie cło, dawniej włożone na wprowadzane towary rękodziel *Angielskich*; dodać, że zasady, na których P. Fox swoje żądanie wspiera, są bardzo demokratyczne, i mogą łatwo do anarchii doprowadzić. Zebrano głosy, i wniosek P. Grey kreskami 258. przeciwko 134. został odrzucony. Izba była napelniona, i Sessya do 12. w noc trwała.

Z Paryża. Zgromadzenie Narodowe.

Na Sessyi dnia 6. Grudnia, P. de la Fayette, bez munduru; bo podług wczorajszego Dekretu, w tym ubiorze deliberować nie można. Trzy artykuły przydane do wymienionego Dekretu, z których drugi mówi: że Obywatele, uzbrojeni dla spokojności Ojczyzny, nie są wojskowemi. Koszt naszego uzbrojenia morskiego, w pomoc *Hiszpanii*, wynosi 3. milliony 761,000. liwrow francuzkich, przez Zgromadzenie przyjęty. Deputacya podatkowa podaje rocznych wydatków skarbowych 560. millionow liwrow: Intrat tyleż; a jednak okazuje, że podatki, od czasu rewolucyi, na 160. millionów zmniejszone.

Dnia 7. Grudnia. Projekt Deputacyi podatkowej względem osobistej kontrybucyi czytany. Decyzya odłożona do dnia 10go.

Dnia 9. Grudnia w wieczor. Za wnioskiem uczynionym przez P. Barrere, Dekret uchwalony we 22. artykułach: treść jego: "Iż wszystkie Dobra, Protestantom za Ludwika XIV. zabrane, z przyczyny Religii, potomkom ich, lub tym, którzy dziedzictwo prawnie dowieść mogą oddane być mają. Anay-przód, wszyscy Protestanti, niniejszym Dekretem nazad od-

wołani są do kraju, dla obciążenia majątków swoich. W trzech latach, od daty Dekretu, mają zgłosić się z prawami swoimi, do Powiatu, w którym ich dobra leżą. Jeżeli jakie dowody im potrzebne, są w Archiwach rządu, te gratis im wydane być mają. Jeżeli które z tych majątków od Rządu dawniej są przedane; będą Protestanti brać ze skarbu procenta od summy, za dobra wzięte. Jeżeli które darowane były; taka darcwizna na cofniętą będzie. Procesa, wyniknąć mogące, pod sąd Powiatu w którym dobra leżą, oddane. Rejestr tych Dóbr ma być drukowany, równie jak imiona wyszłych i dawnych właścicieli. Gdy po 3. latach, nikt się do takowych Dóbr nie odezwie; będą wtedy przedane, jak Dobra Narodowe; a później odezwąć się mogącym Dziedzicom, pieniądze za nie oddane. Wszelkie Obozy, urodzone za granicą, a w jakimkolwiek bądź stopniu pochodzące od *Francuzów*, którekolwiek płci, z przyczyny Religii, z Ojczyzny wyszłych; będą uznane za rodowitych *Francuzów*, i używać wszelkich praw, do tego tytułu przywiązanych: skoro do Francyi powrócą, w niej mieszkanie obiorą, i przysięgą Obywatelską wykonają." Zgromadzenie zleciło Prezydentowi swemu, tegoż dnia jeszcze, Króla o Sankcyę na ten Dekret prosić, i zaraz go rozesłać do Posłów i Konsulów swoich za granicą, dla uwiadomienia o nim wszędzie familii *Francuzkich*, lub ich potomków.

Dnia 10. Grudnia. Skarga na kilku Dziekanów, i Duchownych z Dyecezyi *d'Autun*; którzy sprzeciwiają się sprzedaży Dóbr ich Kościoła. Zatym, Dekret mimo oporu ich, dalej te dobra przedawać, a opierających się processować, jako burzycielów spokojności powszechnej. Potym Dekret wyznaczający odąd pensye Duchownych; podług którego, intraty znaczne Dziekanów, i Tytularnyuszów, albo zupełnie zniesione, albo bardzo zmniejszone.

Przy decyzji rozmaitych punktów, o Kontrybucyi osobistej każdego, dowiedziano się, że jeszcze 8,000. domów, i 32,000. Izb, w Paryżu jest do najęcia. Kontrybucya osobista, z ruchomego majątku, naznacza, po jednym sous od liwry iedney (czyli Polskich pułtrzecia grosza, od groszy 45.)

Dnia 11. Grudnia. P. Cernon powtórnie donosi o dobrym stanie skarbu. Mamy w kassie 13. millionow gotowego grosza; ta obfitość pieniędzy, już ich cenę zniżyła, i jeszcze zniży. Na miesiąc Grudzień, wydatki skarbowe uczynią 68. millionow; zaczynam zgromadzenie, 23. millionow intraty zwyczajnej, a 45. millionow z kassy extraordinarynej, na to naznaczyło. Czytany od Deputacyi Skarbowej Projekt Organizacyi Skarbu publicznego; ten kazano drukować, po czym do roztrząsania poydzie.

Dnia 12. Grudnia. Roztrząsano bicie miedzianey i drobney monety: decyzya odłożona. Dalej Dekret na wstrzymanie nierządów, popełnionych przez zbiegających *Brabanczyków*, do naszego kraju.

List Imperatorowy Rosji: do Króla Szwedzkiego.

MOSCI PANIE BRACIE!

Gdy szczęśliwie zawarty pokój w Wawelu, dał mi sposobność okazać gorliwość, i dobre chęci ku powrocie harmonii między nami i naszymi pełnomocnikami; sądziłam, iż iawniejszego dowodu mego ukontentowania dać nie mogę, jak gdy obydwom Kawalerom, którym z strony naszej polecono było uskutecznienie tak zbawionego dzieła, pierwszy Państwa mego Order, to jest S. Jędrzeja, przesyłam. Raczysz W. K. Mość uznać w tym gorące życzenie, które mam okazać *Europie całej*, jak nieskończoną cenę przwiązuje, do jego przyjaźni. W tym przeświadczeniu General *Pabien* odebrał rozkaz odemnie oddać W. K. Mei z tym listem znak Orderu S. Jędrzeja, które odemnie przeznaczone są dla *Barona Armfelt*, i które ażebyś mu W. K. Me przyjąć pozwolił, upraszam. Racz przytym W. K. Mość być zapewnionym o chęciach moich, dawania mu dowodów wysokiego szacunku i przyjaźni, z którymi zostałam.

MOSCI PANIE BRACIE

W. K. Mei dobra Siostra, Kuzynka i Sądziła
KATARZYNA.

z Petersburga
4. Listop.